

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ในยุคโลกาภิวัตน์การเปลี่ยนแปลงปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งจากภายในและภายนอกระบบราชการส่งผลให้หน่วยงานต่าง ๆ ต้องมีการปรับปรุงตนเองตลอดเวลา พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ก็เป็นกลไกที่สำคัญอย่างหนึ่งในการขับเคลื่อนให้หน่วยราชการต้องมีการปรับตนเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ การจะปรับเปลี่ยนองค์กรให้เป็นไปตามเป้าหมายในยุคโลกาภิวัตน์ได้นั้นจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านการจัดการ ด้านการเงิน ด้านวัสดุ อุปกรณ์

ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources) เป็นทุน หรือ ปัจจัยของการพัฒนาที่สำคัญ (เฉลิมศรีผดุง, 2543 : 13) กล่าวถึง ทรัพยากรมนุษย์ ว่า เพื่อให้คนเข้าไปจัดการบริหารทรัพยากรที่มีในหน่วยงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดแก่หน่วยงานนั้น ดังนั้นการที่จะได้คนที่เข้าไปบริหารได้ต้องเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพและศักยภาพ ให้ความสำคัญต่อการลงทุนด้านทรัพยากรมนุษย์ (ศรีธัญย์ คำริสุข, 2522 : 18) กล่าวถึง วิธีการในการพัฒนาบุคคลนั้น สามารถจะกระทำได้หลายรูปแบบ แต่ในการพัฒนาบุคคลที่จะได้ผลดีนั้น จะต้องเริ่มมาจากความลึกที่จะต้องการปรับปรุงตนเองของบุคคลในหน่วยงานเสียก่อน กล่าวคือ บุคคลในหน่วยงานจะต้องเกิดความ ต้องการพัฒนาตนเอง ทั้งนี้เพราะการพัฒนาบุคลากร จะเกิดผลดีได้ก็ต่อเมื่อเป็นความต้องการของบุคลากรผู้ที่ได้รับการพัฒนาด้วยจะต้องประเมินตนเองว่า หลังจากที่ได้จำเริญอยู่กับงานนานพอสมควร ยังควรได้รับการพัฒนาด้านใด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคอีสาน โดยมีการกิจหลักสำคัญ 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ในการบริหารงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามก็เช่นเดียวกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีองค์ประกอบด้วยปัจจัยการบริหารที่สำคัญ ได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ กองนโยบายและแผน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นหน่วยงานย่อยหน่วยงานหนึ่งที่องค์ประกอบด้วยปัจจัยการบริหารดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับมีบุคลากรมีความหลากหลายในหน้าที่ตลอดจนภารกิจของบุคลากรภายในกองนโยบายและแผนแตกต่างกันออกไปตามลักษณะงาน หรือตามความรับผิดชอบ ดังนั้นการบริหารงานด้านบุคคลจึงมีความสำคัญและนับเป็นสิ่งที่จำเป็นที่กองนโยบายและแผน จะต้องวางแผนในการบริหารงานบุคคลให้ได้ผลและสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนามหาวิทยาลัย เพื่อให้มหาวิทยาลัยบรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้

กองนโยบายและแผน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องการพัฒนาทรัพยากรบุคคล จึงได้กำหนดนโยบายด้านการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ ดังนี้

1. กำหนดบทบาทและวิเคราะห์ภาระหน้าที่ที่ความรับผิดชอบและขอบข่ายงานตามตำแหน่งที่ชัดเจน รวมทั้งมีระบบประเมินผลการดำเนินงานของบุคลากรทุกระดับ
2. มุ่งส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถเพื่อเพิ่มศักยภาพและพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถปฏิบัติงานในห้องค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
3. มุ่งจัดสวัสดิการของบุคลากร เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้พร้อมในการปฏิบัติงานแก่องค์กรอย่างมีคุณภาพ โปร่งใส และยุติธรรม

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรกองนโยบายและแผน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในการจะพัฒนาใด ๆ ก็ตาม หากจะให้ได้ผลดีเยี่ยม ควรจะต้องเริ่มต้นด้วยการที่ผู้ถูกพัฒนาได้มองเห็นความสำคัญและมีความต้องการที่จะพัฒนา โดยจะต้องเริ่มต้นที่ผู้ถูกพัฒนา ก่อน ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดหวังว่าจะเป็นข้อมูลหรือแนวทางให้หน่วยงาน หรือผู้มีหน้าที่ในการจัดการพัฒนาบุคลากรได้นำไปใช้ เพื่อกำหนดแนวทางในกิจกรรม และกำหนดโครงการสำหรับการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้บุคลากรในกองนโยบายและแผน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพและศักยภาพสำหรับการบริหารงานของกองนโยบายและแผน และของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการพัฒนาตนเองของบุคลากรกองนโยบายและแผน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาตนเองของบุคลากรกองนโยบายและแผน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงแนวทางในการการพัฒนาตนเองของบุคลากรกองนโยบายและแผน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม รวมทั้งสำหรับเป็นข้อมูลสำหรับ

ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดโครงการ หรือการจัดกิจกรรม เพื่อการพัฒนาบุคลากรในสายงานดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ สอดคล้องต่อความต้องการที่แท้จริงของบุคลากร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขต ไว้ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ข้อเสนอแนะและความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรกองนโยบายและแผน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความต้องการพัฒนาโดยตนเอง ด้านความต้องการพัฒนาโดยกองนโยบายและแผน และด้านความต้องการพัฒนาโดยหน่วยงานภายนอก ซึ่งช่วงระยะเวลาที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ปีงบประมาณ 2555 เท่านั้น

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรกองนโยบายและแผน จำนวน 7 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 บุคลากรกองนโยบายและแผน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ แนวทางในการพัฒนาตนเองของบุคลากรกองนโยบายและแผน ใน 3 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ด้านการพัฒนาโดยตนเอง

3.2.2 ด้านการพัฒนาโดยกองนโยบายและแผน

3.2.3 ด้านการพัฒนาโดยหน่วยงานภายนอก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แนวทางการพัฒนาตนเองของบุคลากรกองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม หมายถึง การศึกษาและการเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการทำงานให้ดีขึ้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนาโดยตนเอง หมายถึง กระบวนการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ตนเองมีความรู้ความสามารถ ความชำนาญ ทักษะและเจตคติที่ดีในการทำงาน โดยการริเริ่มด้วยตนเอง

หรือสามารถกระทำโดยตนเองตามลำพัง เช่น การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองด้วยการอ่านหนังสือ การลาศึกษาต่อ การติดตาม และการปรับปรุงความเจริญของตนเอง เป็นต้น

1.2 ด้านการพัฒนาโดยกองนโยบายและแผน หมายถึง กระบวนการเกี่ยวกับการส่งเสริม ผู้ถูกพัฒนาได้มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ทักษะและเจตคติที่ดีในการทำงาน โดยกองนโยบายและแผน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นผู้ริเริ่มในการเข้าไปพัฒนา เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การไปศึกษาดูงาน เป็นต้น

1.3 ด้านการพัฒนาโดยหน่วยงานภายนอก หมายถึง กระบวนการเกี่ยวกับการส่งเสริม ให้ผู้ถูกพัฒนาได้รับความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ทักษะ และเจตคติ ที่ดีในการทำงาน โดยหน่วยงานภายนอกกองนโยบายและแผน เป็นผู้ริเริ่มในการเข้าไปพัฒนา เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การไปศึกษาดูงาน เป็นต้น

2. บุคลากรกองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานในกองนโยบายและแผนที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผน ประจำปีงบประมาณ 2555